83. szám

A „KELET“ előfizetési díja:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Fél évre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik a „Kelet“ mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.
Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 4-ik szám.
Kéziratok nem adatnak vissza.

KELET.

POLITIKAI ES KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak.
Egy négyszög czentiméternyi tér ára 2 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhau) der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10 Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapesten: Haasenste. és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések fe vételi irodája Budapesten Szervitatér 3. sz.
Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

Tizenegyedik évfolyam. 1881. Kolozsvár, kedd, április 11

Előfizetési felhivás

a

„KELET“ tizenegyedik évfolyamának második, ápril—juniusi évnegyedére.

A „Kelet“ előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 16 frt.
Fél évre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben. . . . . 1 „ 50 kr.

MI LEHETNE KOLOZSVÁRBÓL.

IV.

A mozdulatlanság emberei Kolozsvártt az ipar általános pusztulását és saját közönbösségüket, melylyel ezen általános romlást végig szemlélik, azzal indokolják folytonosan hogy Kolozsvár fekvése és környéke nem alkalmas arra, hogy e városból kereskedelmi központ és ipari telep lehessen. Ez bizony elég alkalmas indok arra, hogy semmit se tegyünk és tovább aludjunk, de egy harminczezer lakóssal biró szegény városnak nem igen kecsegtető kilátás. Szerencse, hogy a dolog nem igy áll.

A keleti vasút a magyar államvasutak főere Kolozsvár mellett fordul nyugatnak és természetes főerét kell, hogy idővel képezze az egész keleti forgalomnak. Egyik ága már Bukarestig nyulik, másik ága a magyar alföldről jön, harmadik ága M.-Vásárhelyről, negyedik ága még az idén Deésről, ötödik ága egy pár év mulva Tordáról. A deési, m.-vásárhelyi ágaknak rövid időn át kell törniök az ország határát, s Moldova és Veres-Oroszország kereskedelmét kell közvetitniök. A plojesti ágon kivül még a Barczaságról az ojtozi szoroson keresztül a fejlődés és a viszonyok természetes követelménye szerint idővel még egy másik ágnak kell kiépittetnie a Fekete-tengerig. Mindezen nagyfontosságu vasùtvonalak összes forgalma, a világ különböző részeiből felszedett áruja Kolozsvárnál egy fő-érbe ömlik, s minthogy Budapesttől vissza ezen nagy vonal különböző végpontjáig körül-belől Kolozsvár fogja képezni a közép-állomást, hol minden csoportosul, e város, ha akarja, ha nem fontos kereskedelmi ponttá növi ki magát. E tekintetben a város vezetőinek egyéb feladatuk nincs, mint csupán az, hogy a kereskedelem akadályait, behozatali vámokat stb. lehetőleg eltakaritsák az útból, s egyéb tekintetben is olyan viszonyokat létesitsenek itt, hogy örömmel keressék fel az idegenek e várost.

A mint nem áll az hogy Kolozsvár a kereskedelemnek ne volna alkalmas pontja, ép oly, sőt nagyobb ráfogás, hogy a város fekvése ne volna alkalmas az ipari fejlődésre. Első sorban a város fekvése nem is foly be döntőleg az iparra nézve. Déli Németországnak egy-egy kis félreeső zúgban levő faluja elárasztja egész Enrópát specialis iparczikkeivel; egyszerü gazdasági eszközöket: vasvillát, gereblyét stb. elhoznak Amerikából; a nyers anyagot pedig mi tőlünk, s a világnak még távolabb eső részeiből gyüjtik feldolgozás végett Bécsbe, s a nyugat többi iparos városaiba. Mennyivel kinálkozóbb az alkalom az ipar virágzására egy olyan városban, mely a feldolgozandó nyers anyagnak kellős közepén fekszik, egész kelettel vasuti összeköttetésben áll, intelligentiával és rendezett viszonyokkal rendelkezik és legközelebb van az ipari czikkek biztos piaczához a keleti tartományokhoz. Ipar kivétel nélkül minden összeköttetésekkel biró városban és faluban van és lehet, a hol kitünő iparosok vannak, s a hol van, a ki gondot forditson reá, hogy ilyenek lehessenek.

A mi iparos osztályunk tisztán a külföldi verseny miatt bukott el, azon egészen egyszerü oknál fogva, mert nem tud oly olcsó és izléses czikkeket előállitani, mint amazok. Teremteni kell új, képzett, gyorsan munkálkodó iparos kezet, meg kell tanittatni a külföld vivmányait, a czikkek előállitásának azt a módját, melyet a legtökéletesebb iparüző nemzetek ez idő szerint gyakorolnak: szóval létesiteni kell minél nagyobb számmal, minél nagyobb áldozatokkal ipari szakiskolákat, s akkor meg lesz az ipar is.

Ha ezt Kolozsvár városa önerejéből nem tudná megtenni, a mi felett egyátalán kételkedünk, egy kis életrevalósággal kivihetné részben mások segitségével.

Ezek közzé tartozik egy országos iparkiállitás, melynek Kolozsvárra nézve rég elérkezett ideje. Csakhogy, a ki egy ily kiállitást rendez, azt valóban országos ünneppé kell tennie és ugy szerveznie, hogy jövedelem tekintetében minden eddigi kiállitást messze fölülhaladjon. Nem is olyan nagy feladat ez. Ha a kiállitás nemcsak ipari, hanem egyszersmind képzőművészeti, nyers terményi, gyümölcszészeti, kertészeti és állat-kiállitás volna; ha ugyanezen alkalommal országos dalárünnepély rendeztetnék; A történelmitársulat, a természettudományi-társulat, a földrajzi-társulat, az országos tüzoltó-szövetség, országos gazdasági egyesület, a székely közművelődési-egylet, az athleticai clubb, az országos jogász-egyesület, az irók és művészek társulata, a néptanitók országos egylete, az országos gazdasági-egylet, az iparos congressus, stb. stb. itt tartaná közgyüléseit, a minek kieszközlése egyátalán nem tartoznék a nehéz feladatok közzé — a kolozsvári országos kiállitás akkora jövedelmet mutathatna fel, a mekkora épen elég volna egy kitünő szakipari oskola megalapitására. A kiállitás helyiségéül az épitendő árucsarnok szolgálna. *)

*) A korrektor az előbbi czikkekben a kihagyások miatt előforduló értelmetlenségekért az olvasó elnézését kérvén, ezuttal megjegyzi, hogy a tervezett árucsarnok jövedelme, ha egy áruhelyért egy egész napra 10 krajczárt fizetne a bérlő, akkor évenként körülbelől 11 ezer és nem 3 ezer forint volna a csarnok jövedelme, mint az hibásan szedetett.

A kik petrezselymet árulnak.

(T.) Ennek a szegény habaréknak kinlódását látva, önkénytelenül eszünkbe jut a: „Tiz leány és egy férj sem“ czimü operette, melyben az apa nagyon meg lévén már akadva eladó lányaival, hát ekzeczíroztatja, szónokoltatja, énekelteti őket a publikum előtt, denique nem akad gavallér, kinek megesne rajtok a szive. Mig betéved egy Páris nevü fiatal ember, s nosza rajta, van aztán ennek melege. Körülfogják, czirógatják, szavalnak, énekelnek neki és az apa majd kibuvik örömében a bőréből, hogy lányainak legalább egy nézője akadt. Igen komikus dallama van aztán ennek a nótának, melyet a férjhez menni akaró tiz leány a fiatal embert körülfogva zengedez:

„Im ez úr neve Páris!
Im ez ur neve Páris, Páris, Páris;
Ő szeret minket már is:
Ő szeret minket már is, már is, már is stb.

És aztán majd széttépik, hogy vegye el már valamelyiküket.

Na hát mikor a „Pesti Naplót“ a csáktornyai, meg a lengyeltóti kerületekről hallom beszélni, a mely két kerület véletlenül-e, vagy szánszándékkal, de habarékképviselőt léptetett fel, hát mindig eszembe jut: az a „Páris, páris, páris, ki szereti őket már is.“

És hogy mennyire ki van pirulva a mamának a „Pesti Napló“-nak arcza, mikor ezzel a két kilátásban levő vő-vel hetvenkedik a világ előtt, mondván férjének, a párt végrehajtó bizottságának:

Na lássa lelkem, megmondtam én már régen, hogy leányaink mind férjhez mennének, sőt annyi a férjnek való ifju, hogy el sem tudnók őket látni, már ha t. i. maga nem volna olyan tutyi-mutyi ember, a ki mindig elszalasztja a jó alkalmat. — Bizony lelkem a mai világban az apának kötelességei vannak, s az az apa, ki lányainak boldogságára gondol, az nem várja szájába a sült galambot. Hanem elmegy és maga néz vőlegények után.

Hiszen eleget szaladgálsz, meg futkosol te lelkem, vágja vissza a pártbizottság a „Pesti Napló“-nak, de csak aztán látnánk valami eredményét. Hiszen csak tudnám, hogy kiknek van szándékukban leányainkat elvenni? hát bizony nagyon szivesen meghivnám őket egy kis vacsorára, s biztatnám elegendőképen, hogy csak ne szerénykedjenek, hanem rukkoljanak ki szándékukkal, mert bizony ezek a leányok eladók, ugy szavalnak mint egy-egy papagáj, és énekelnek akár egy gimpli; de mikor hát nem tudom melyiket hol keressem, s hogy kinek mi van a szándékában? azt pedig csak nem tehetem, hogy minden embert megfogjak az utczán: „hallja maga barátom, nem kellene-e feleség, mert hát nekem van eladó leányom akár menynyi? . . . . Ilyen skandalumot, remélem, nem követelsz tőlem feleség.

„Csak járjon a szád, csak járjon a szád! kiáltja erre a feleség s felbodrozza fejkötőjét: minden szavaddal csak gyámoltalanságodat árulod el. Ott van Somogy, nem-e maga-magától kinálkozott?“ — És kapja magát a „Pesti Napló,“ szóról-szóra következőket irja Somogyról:

„Ha a mérsékelt ellenzék Somogyban szervezve lenne, a régi szellem élne az emberekben, a kormánynak nem engedné át a tért, hanem elfoglalná maga. Méltányoljuk a somogyi gentry (közép nemesség) eljárását, bizonyos azonban, hogy a kormánypárt fogja annak venni hasznát, ha a mérsékelt ellenzék szervezetten fellép, ő lehetett volna itt a helyzet kizárólagos ura.“

Szintén látjuk a pártbizottságot, mily mérgesen vakarja, s csóválja erre a fejét, mintha mondaná: ugyan, ugyan édes feleségem, csak hagyj fel azzal a Somogygyal. Hát azzal a lengyeltóti kerülettel vagy ki olyan nagyon s olybá veszed, mintha egész Somogymegye szerelmes lenne leányainkba? Hisz a lengyeltóti kerületben is csak épen hogy fel birtuk léptetni a Juczit, de most bizony már oda se néz neki senki. És mindenkivel igy járnánk, kinek erővel varrnók nyakára. Apponyi, Sennyey majd csak talál magának; a többi bizony, ha másképen nem lehet: hát itthon marad.

Alkalmasint! magunk is azt mondjuk rá, hogy alkalmasint; mert bizony a habarék pártról, a habaréki lapokat kivéve, az egész országban hallgat a krónika; s azt hiszem, az egész országos habarék annyiból áll, a hány előfizetővel a habaréki lapok birnak; azok is, csakhogy épen nó, még a Deákpárt idejéből, mint régi előfizetők, lépen maradnak, de bizony Magyarországban ennél több habarék nem igen található: ezek is olyan elszigetelten állnak lapjaikon, mintha valami üveglábu asztalokon állnának, ne hogy elillanjon belőlük még az a kis delejesség is, mely a habarékhoz vonzza őket, s melyet saját házi szükségleteikre valahogy mégis csak rezerválni birtak.

Bizvást elmondhatjuk, hogy egy vénleányos ház nem állhat elriasztóbb hirben a fiatalság előtt, mint áll a habarék a nemzet előtt. De hát meg is van a maga oka. Az országgyülési habarék valóban nem mutatta magát egyébnek, mintegy „kávénénikéhez“ hasonló házsártos kelepnek, mely az ő hoppon maradt elkeseredettségében megszól és rágalmaz mindenkit, mindenkinek a dolgát gáncsolja és helyteleniti. Hanem ő? — Ő egy kimondhatatlanul kitünő háziasszony tudna lenni, csakhogy hát persze: nem kapnak rajta a rosz szemek. A szomszéd asszony kolóját elveszi a kereskedő, meg az iparos, meg a földmivelő stb.: hanem a gazdag? — a gentry a habaréki kisasszonyokat ülve hagyja. Ugy látszik, a gentry is azt tartja már: hogy többet ér egy tűzről pattant jó anyának és jó gazdasszonynak való hajadon, akár egy regement olyan vén kisasszonynál, kik nem tudnak egyebet, mint kottából kornyikálni és klavirozni, hogy: „Ime ez ur neve Páris“ . . . . . Olyan asszony kell már a gentrynek is, ki a következő nótát tudja elénekelni szivrehatóan:

„Húzd rá nékem azt a nótát
Megvirrad még valaha;
Nem volt mindig, nem is lehet
A magyarnak éjszaka!“

Igen is. A magyar gentrynek is magyar menyecske kell, nem pedig holmi, ez előtt csak Bécsben, Metternich, később Bach és Schmerling körül sipákoló kajdacsok és kakkaduk, kikre már csak holmi bécsi kemenczéből került, még alig kihült német és német izlésü vezérczikkező bároknak lehet snájdjuk.

BELFÖLD.

Torda, 1881. ápril 7.

(Torda-Aranyos tavasz közgyülése. Alispáni jelentés. Leiratok és átiratok tárgyalása.)

Torda-Aranyosmegye ez 1881. évi rendes tavaszi gyülése folyó ápril hó 6 és 7-diki najain tartatott meg.

A megye házán magasan lengő nemzeti lobogó jelezte, hogy hajdani alkotmányos életünk legnevezetesebb focussa a mostani parlametáris kormányzat keretébeni beillesztésével bár kissebb körre lett szoritva, mégis ünnepélyes maradt és marad a multakban gyökerező emlékekért és a jelen fontosságáért is.

A KELET TÁRCZÁJA.

AZ IDŐJÓSLÁS HAJDAN ÉS MOST.*)

Irta:
Gamauf Vilmos.

Ha a társas életben az unalmas embert annak rendje és módja szerint jellemezni akarják, azt mondják róla: hogy ne volna unalmas, hiszegyébről sem tud beszélni, mint az időről. Igaz, nevetségessé válhatik az, kinek minden mulattató tehetsége a melegnek vagy hidegnek constatálásából áll; de másrészt valljuk be, hogy még a egszellemdusabb ember életében is alig mulik el nap, melyen akarva, nem akarva, szóval, vagy gondolatban az időről még nem emlékeznék, mert ennek behatása oly erős, oly ellenállhatatlan, hogy a figyelembevételt mintegy kiérőszakolja. Hiszen az idő zsarnokságához fogható nincs: az idő szabja meg szokásainkat, öltözetünket, ételünket, italunkat, sőt még gondolkozásunkat is.

Akárhány nemzet irodalmában annak klimáját látjuk visszatükrözve s mig a „Provence daltelt mezőinek“ költője bánatot nem ismer, addig az „Oszián ködös, homályos éneke“ bús hangulatba ejt. Növény ink diszlését, állataink gyarapodását a kedvező idő mozditja elő és nemcsak mint az anyagi világ legtekintélyesebb tényezője szerepel, hanem a szellemi termelésnek is hatalmas rugóját teszi. És mindezek után lehet-e csudálni, ha az emberinem az időjárás folyamát, már régesrégtől figyelemmel kiséri, ugy szólván, mintegy ellenőrzi.

Ha az ismert ősforrásból, a bibliából indulunk ki, a teremtés negyedik napja már különbséget jelez, főleg a hőmérsékben, mert a szentirás szavai szerint ekkor lett alkotva a nap, a hold, a csillagok és — bármennyire primitivnek szeretjük is tartani az emberiség őseit; az mégis lehetetlen, hogy első sorban az éj és nap közötti különbséget fel nem ismerték volna.

Később aztán az évszakok megkülönböztetése is beállott, kezdetben valószinüleg a tél és nyár lett megfigyelve, mert ezeknek ellentéte a legélesebb, utóbb a tavasz és a végén az ősz is hozzájárul, mind a négy évszakról együttesen legelőször Krisztus születése előtt 400 évvel van említés.

Az ily megfigyelés egyelőre csak általánosságokra vonatkozhatott, mert hiszen az egyéni érzés volt az, mely egyedül döntött arról, hogy mi a hideg, mi a meleg, — ez pedig vajmi kétes alap; például könnyü öltözetben, éhesen, álmosan, betegesen, akárhányszor fázunk, a nélkül, hogy valóban hideg is volna! Mindaddig tehát, mig az észleletre szolgáló eszközök feltalálva nem lettek, nem volt biztos mód az időjárási változatok és mozzanatoknak kellő constatálására.

A hőmérő keletkezésével a XVII. században találkozunk, ekkor a borszeszszel töltött és fokokra osztott üvegedényt, a florenczi szerzetes Páter Rajneri, már használta, a higanyhőmérő ellenben, mely ma is általánosan divik, csakis a mult száz első felében fordul elő. A légsulymérőt, az ujabbkori észlelésnek e legfontosabb eszközét e hirneves Galilei 1642-ben construálta, s tanitványa Toricelli két év mulva lényegesen tökéletesitette. Igy egyik, a másik után szélmérő és esőfogó, hygrométer és atmométer stb stb nyujthattak csak biztos alapot a megfigyelésre.

Rendszeres feljegyzésekkel, melyek a hőmérsék, légnyomás, szélirány, felhőzet, légnedvesség és csapadék adatait vették fel, már a mult száz második felében foglalkoztak, névszerint Párisban és Bécsben, hol mintegy száz év óta folyik az adatgyüjtés. De a naponta csak ritkán eszközölt észlelet nem elegendő, minél sürübb, ugy szólván óránkénti feljegyzést kiván, a pontosságra törekvő tudományos czél erre azonban egy, sőt két embernek ereje, kitartása, kivált huzamos időn át nem képes és azért eleinte nagyrészt pénzügyi tekintetből ez alig sikerülhetett. Vannak ugyan kivételes példák: igy két német tanár, igazi német türelemmel, másfél éven át óránként tette időjárási észleleteit, csak éjjeli 11-től reggeli 4 óráig engedvén magának pihenést; továbbá egy skót fővártán az odarendelt tisztek teljesitették e feladatot, — a mi vitézeinknek az ilyesmire persze, még gondolniok sem szabad.

Alig 30—40 éve annak, hogy a székvárosi meteorologiai intézetek, valamivel jobban dotálva, ezen igény betöltésére vállalkozhattak és lassanként elszaporodnak a mellékállomások is, melyeknek szerény közreműködése az időjárás nagy problemáinak megoldásához oly lényegesen járul. De felette bajos lett volna bevárni azt, hogy mindenünnen elegendő óránkénti feljegyzés álljon rendelkezésre, vagy a további haladást attól tenni függővé, hogy ilyenek egyáltalában fognak-e történni? A szakemberek tehát abban egyeztek meg, hogy ily észlelet napjában háromszor történjék, u. m. reggel 7, déli 2 és esti 9 órakor, sőt a hol csak u. n. időjelzésről van szó, ott az egyszeri (reggel 7 órakor történő) észlelés is elegendő.

Mindezen vizsgálat a megfigyelés által constatált az elmult és gyakran régmult időjárási tüneményekre vonatkozott. Nagyjában véve még egy félszázzal ezelőtt a tudományos meteorologia avval foglalkozott, hogy az időjárásnak lefolyása milyen volt, tehát egy szóval: a multat tüzte ki fáradozásának czéljául.

Kétségkivül sok érdekeset tanulhatunk abból, hogy az időjárás minő volt, de jóval nagyobb fontosságot tulajdonitanak annak, hogy az milyen most,— azaz a jelen idő minél több, egymástól távol fekvő helyen való kipuhatolásának, a mi természetesen csak ujabban és azóta lehetséges, mióta a kifejlett távirdai hálózat azt sikeresen megengedi.

Mily örvendetes az, körülbelül egyszerre értesülni arról, hogy Párisban és Szent-Pétervárt Stockholmban és Nápolyban most minő idő van; mily nevezetes ily nagy terület adatainak egy központhoz való távirati eljuttatása, feldolgozása, ebből az u. n. „napi jelentés“ megkészitése; mennyi áldozatot kiván időben, munkában és pénzben! De hát oly nagyon kiváncsiak azok a komoly tudósok, oly bőkezüek azok az áldott kormányok, hogy annyit fáradnak, annyit költenek csupán csak azért, hogy megtudják, milyen idő van most itt, vagy amott? Oh nem, ez intézkedés nem a hiu tudvágy kielégitésére szolgál, és mint tanulmányi anyag sem kivánná ezt a nagy sietséget; hanem lényegében és első sorban azért van életbe léptetve, miszerint a beérkezett adatok alapján itéletet lehessen mondani a felett: vajjon az illető területnek egyes helyein az időjárás milyen lesz? Tehát kereken kimondva időjóslás az, a mi itten szóban forog.

(Folyt. köv.)

*) Felolvastatott az orvos term. tud. társulat szombatou apr. 9-én tartott gyülésében.

A LÁMPAGYUJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Huszonharmadik fejezet.

Jó barát a szükségben.

(Folytatás.)

Az asztalhoz ülve, néhány perczig csak közönbös tárgyról folyt a beszélgetés, midőn az orvos egyszerre letevé kését, villáját kezéből, elkezdett nevetni, s mindaddig nevetett, mig könnyek tolultak szemeibe, Gertrud meglepetve nézett reá, s Jeremy-né igy szólt:

— Tudja Gertrud, ilyen nevetési rohama két, három izben van napjában, valami egy hét óta. Előbb én is ugy elvoltam bámulva felette, mint kegyed, s még most sem tudom egész mivoltában, megvallom, hogy mi történt közte s Graham ur között.

— Nó feleség, szólt az orvos legyőzve nevetési vágyát, ne fecsegd ki előre történetemet, magam akarom azt elbeszélni. Azt pedig felteszem kegyedről, folytatta Gertrudhoz fordulva, hogy nem lakott nála öt éven keresztül ugy, hogy ki ne ismerte volna, mily makacs, önfejü, hiu, vén szeszélyes ember az.

— Doktorkám! szólt bele mrs. Jeremy szemrehányó hangon, s megcsóválva fejét.

— Épen semmit sem törődöm az ily intésekkel feleség. Én ki szoktam mondani véleményemet őszintén, s reá nézve pedig az a végeredmény és legkevésbé

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A közgyülésen a bizottsági tagok elég szép számmal voltak jelen, főleg ha tekintetbe veszszük a rohamosan beálló tavaszi munkálatokat, s azon körülményt, hogy a bizottsági tagok nagy részét épen a mezőgazdasággal foglalkozó közönség teszi, kiknek e szempontból véve fel a dolgot, megjelenésök a közügyeknek hozott elismerést érdemlő áldozat.

A bizottmányi tagok között láttuk megyénk felvinczi és toroczkói járási országgyülési képviselőit Gál Jenő és Székely Elek urakat is.

A bevett szokás szerint küldöttségileg meghivott főispán a közgyülést megnyitván, azután alispán Veres Dénes tette meg, nagy terjedelmü jelentését a megye mult évi közigazgatási állapotáról.

E jelentésből — minthogy az abban foglaltak nagyobb része a havi közigazgatási bizottsági ülésekről már közlött tudósitások folytán ismertetve lett a „Kelet“ hasábjain, csak röviden a fontosabbakat emeljük ki.

Alispáni beadvány volt összesen 8923 ügy, melyek 16 kivételével elláttattak.

Vadászjegyekből bejött: 678 frt, marha, levél ürlap kiadatott az 5 krsból 38,552 darab a 3 krosból 20,064 drb.

A központi börtönben volt 346 férfi és 27 nő, elbocsáttatván közülök 372, maradt január 1-én 1 férfi fegyencz.

A sorozásügyet illetőleg a három korosztályba tartozó hadkötelesek száma tett 3503-at, kikre ujoncz jutalékul és póttartalékosul 359 lett kivetve, besoroztatott 330, maradt fedezendő 29, a honvédséghez beosztatott 49.

A járási kültisztviselőkhöz a mult évben 32,736 ügydarab adatott be, a községekhez pedig belett adva összesen 31,679 drb.

Tüzeset mult évben 51 fordult elő, melyek ből vigyázatlanság következtében 27, szándékos gyujtásból 24 állott elő.

Az ezek által előidézett kár összesen tesz 35,908 frt. 24 kr.

Közegészség tekintetében megyénk állapota lehető legkedvezőbb volt, ugy annyira, hogy járványkórok nem is fo dultak elő.

Született a mult évben 4963 meghalt 3461, s igy a szaporodás 1502, a mi elég kedvező jelenség.

A mult évre megállapitva lett utmunka tartozás czimen 21,319¼ kétfogatu igás és 75,039 kézi napszám, felhasználtatott 12,958 kétfogatu igás és 73,122 kézi napszám.

A megéljenzett alispáni jelentés után Gál Jenő képviseleti tag inditványára a megyei tisztviselőknek hivatalos kötelmeik teljesitésében a kifejtett buzgóságokért jegyzőkönyvileg elismerés szavaztatott.

Ezután előterjeszté alispán az idei megyei utmunkaerő felosztásáról szerkesztett tervezetet, mely a közgyülés által változatlanul lett elfogadva.

Az után elfogadtatott még az alispánnak azon elvi fontosságu inditványa, melyet a megyebeli körorvosi államások betöltésénél követendő eljárásra nézve tett: t. i.. hogy az 1876 évi XIV ik t. cz. 143 §-ik alapján kimondta a közgyülés, hogy mindazon járásokban levő államásokra nézve, hova doktor mediczinae folyamodik, választásnak csak azon esetben áll be szükségessége, ha több doctor mediczini folyamodott.

A közgyülés tárgyát képezte a megyei javadalmazásokra vonatkozó számadás megvizsgálása. A számadásból kitünt, hogy a bevétel összesen tett 39,432 fr 84 krt, a kiadás 39,432 frt 52 krt, s igy az 1881-dik évre átjött pénztár maradék 78 frt 32 kr.

Felolvastatott a közmunka és közlekedés ügyiminiszter azon leirata, melyben a megye közönségének kérelme a M.-Ludastól Beszterczéig épitendő vasuthoz szükséges sin mennyiség a kormány saját készletéből, a társulat által kibocsátandó részvényekért, megadására nézve azon okból megtagadva lett, mivel jelzett vasut által a kormány közvetlenül érdekelve nincs. A közgyülés tekintettel azon körülményre, melynél fogva a kérdésben forgó viczinális vasut a mezőségi sokszor járhatlan utakat nélkülözhetővé tévén, ez által egy élénkebb forgalmat teremtvén, s minthogy a közgazdászat előhaladásával a kormány is érdekelve van: a közgyülés ez ügyben az országgyüléshez felirat ott intézett.

A földmivelés- ipar és kereskedelemügyi miniszternek a phylloxera bizottság alkotása iránt kelt leirata, a bizottság megalkotásával elintéztetett.

Nográdmegye bizottságának átirata, melyben megyénk közönsége az országgyüléshez intézett s pártolás végett hozzánk is megküldött azon feliratát, melyben a földtulajdonosoknak a föld belsejében található ásványok, s főleg a kőszén tulajdonjoga megóvása szempontjából sürgősen szükségesnek mutatkozó törvényhozási intézkedés kéretik, pártoltatni kéri.

Közgyülésünk e feliratot, valamint Győrvármegyének a magyar ezredek békeidején az országban való elhelyezése és ugyan a magyar ezredek tiszti állásainak az ezred nyelvét értő s magyar állami alattvalókkali betöltése iránt az országgyüléshez küldött feliratát hason szellemü felirattal pártolni határozta; mig ellenben Maros-Tordamegyének a sajtószabadság megszoritására irányuló feliratát csak egyszerüen tudomásul vette.

A kebli ügyek közül nevezetesebb s felemlitésre méltó a közgyülés azon határozata, melynél fogva az Aranyos folyó majdnem minden évbeni rongálásai, — melyek főleg a megyei utvonalokon is jelentékeny károkat idéznek elő — szükségessé teszik az Aranyosnak a Borévi hidtól egész a Marosbani beszakadásaig szabályozását, s erre nézve intézkedés és egy szakértő mérnöknek kiküldése kérelmeztetett a közlekedési miniszterium utján. Ugy továbbá kir. tanfelügyelő Moldován Gergely a közgyüléshez tett irásbeli előterjesztése arra nézt, hogy a megye bizottsága határozza el, miszerint a tordai reáloskolai rovat czimen a megyéből az 1 frtos rovatal utján bejött 10 ezer forintot egy Tordán épitendő leányiskola javára átadja: közgyülés által csak oly feltétellel határoztatott átadatni, ha a vallási és közoktatásügyi miniszterium okmányilag biztositja a megyét arról, hogy polgári iskola ez alap nélkül is mindig fenn fog tartatni — minek czélszerüségét azon körülmény igazolja, hogy a reáliskola netaláni megszüntetése esetében a kormány köteles lesz a 10 ezer forintot visszatériteni, hogy az nevelési czélokra fordittathassék.

Végül a megyei számvevő több községi számadásokról olvasta fel, már az állandó választmány által elfogadott részletes jelentését.

Meg kell emlitenünk még azt, hogy megyénk főispánja a gyülés első napján a „Korona“ vendéglőben 60 személyre adott ebédet, hol a főispán vendégeit meleg barátsággal fogadta és egymást érték a kedélyes felköszöntések. r. l.

---

sem kétkedem, hogy kis barátnőm Gertrudnál is épen igy áll az. Csak hogy ő igen jószivü leányka, s nem mondja ki.

— Én soha sem vettem észre rajta ilyesmit, szólt Jeremy asszony, s pedig én is annyiszor láttam őt, mint bárki más. Mostanság is majdnem minden nap találkoztam vele az utczán, s oly édesen mosolyog, mint a czukor, s oly igen nyájasan köszönt mindig.

— Joggal mondhatom, hogy Gertrud és én igen jól tudjuk, mennyire szivélyes modorral bir néha, válaszolt az orvos, ha az ember nem hódol mindenben nézetének, s mer az övéből különböző véleményt kimondani. Nincs igazam Gertrud? Ha az ember —

— Politikáról vitatkozik vele, például, egészité ki Jeremyné. Te azért vagy ugy elfogulva ellene, mert különböző politikai nézetekkel birtok.

— Nem, nem azért, válaszolt az orvos. Az ember jöhet izgalomba, s heves is lehet, ha politikáról beszél, s azért mégis a legkedélyesebb embernek mondható. Magam is tűzbe jövők, ha politikáról beszélek, de nem ezt értettem most. Graham mindenkinek törvényeket akar szabni, a ki csak bár mi távolról is érintkezésbe jön vele és ezt én ki nem állhatom benne.

Oly parancsoló modora van, mintha ő volna a kokhinkhinai nagy mogul. Azt hittem, az utóbbi években tán megjavitotta magát.

Elég keserü leczkét kapott a szegény Amory Fülöp esetével. De valóban, azt a játékot ujból megkisérlé. Hahaha! nevetett a jószivü orvos, miközben előhajolt, s megveregette a Gertrud vállát.

Mennyire örültem, hogy végre okos ellentmondásra talált, még pedig oly oldalról, honnét legkevésbé várta!

Gertrud bámulva nézett reá, látva, hogy alkalmasint tud, a közte s Graham közt fenforgó kellemetlenségről, s erre feleletül igy folytatta az orvos:

— Kegyed bámul nemde, hogy honnét vettem tudósitásaimat? Mindjárt elmondom. Részint Grahamtól magától hallottam és mi leginkább mulattatott, az egészben az volt, hogy az öreg ficzkó nagyon igyekezett eltitkolni velem, hogy mind a mellett is kitudta vinni akaratát, mig én átláttam a szitán, s ép oly jól tudtam, mint ő, hogy kegyedben hozzá méltó ellenfélre talált —

— Jeremy orvos, vágott szavába Gertrud, remélem csak nem gondolja ön —

— Nem édesem, nem tartom kegyedet valami csatakész mérges kakasnak, hanem egy nagyon okos leánynak, ki tudja, hogy mi a jó s mindig azt teszi, a mi jó és helyes, daczára mr. Graham, vagy bárki másnak, s ha végig hallgatja, a mit mondani akarok, látni fogja, hogy a dolgok egybefüggését igen jól kitudom találni, s azok állását jobban megtudom itélni, mint azt Graham véleménye szerint tennem kellene.

(Folyt. köv.)

A pétervári dogok.

A merénylők ellen a törvényszéki tárgyalás 3 napon át folyt. A vádlottak bevallották s közülök Ryszakof oly vakmerő elszántsággal, mely a legnagyobb csodálatot keltő. A tanuk kihalgatására nem volt szükség minthogy a főeseményre nézve a vádlottak vallomása, a részletekre nézve pedig a vizsgálat rendjén kiderült tények elég bizonyitékot szolgáltattak. Mint mai táviratainkból olvasható mindnyájan kötel általi halálra itéltettek.

A ninilisták végrehajtó bizottsága megküldte az uj czárnak az ultimátumot. Igy kell neveznünk azt az emlékiratot, melyet ápril 5 én ott találtak Pétervár minden utczasarkán felragasztva. A proklamáczió — ez az irat czime — kis ivre van nyomtatva a Narodnaja Volja betűivel s márczius 24-én kelt. Tartalmát a következőkben ösmertetjük:

A bizottság méltányolni tudja a czár nyomott hangulatát, mely a legközelebbi események után oly természetes, de a magánérzéseknek a haza iránti magasabb kötelességek előtt háttérbe kell vonulniok. Azért elhatározták nyiltan szólani hozzá. Oroszország forrong. „Tiz évig — igy irnak, — mig a meghalt császár kormánya a szabadságot, minden néposztály érdekeit, saját méltóságát, szóval mindent feláldozott, hogy a forradalmi mozgalmat elnyomja, azt láttuk, hogy ez mégis egyre növekedett, az ország legjobb erőit, a legerélyesebb, a legáldozatkészebb férfiait magához vonzotta, s már három éve tart kétségbeesett harcza a kormány ellen. Felséged tudja, hogy a meghalt császárnak az erély hiányát nem lehet a szemére vetni. Bünőst és ártatlant nyakra-főre felekasztottak, s börtönök és távoli kormányzóságok megteltek elitéltekkel. De a forradalmat nem lehetett elnyomni, mert az nem személyekhez van kötve. Ha az uj czár folytatja atyja példáját, a harcz megujul kétségbeesetten mint valaha, s a vége a fennálló rend teljes felbontása lesz. De van egy másik ut a forradalom megszüntetésére. „Legyen ön bizonyos, hogy mihelyt a kormány megszünik az önkényt követni, mihelyt szilárd elhatározást mutat, a nép és a lelkiismeret követeléseinek megfelelni. ha ön, felség, kémeit elcsapja, zsandárait a kaszárnyákba küldi s a népet demoralizáló akasztófákat felégetteti — akkor a végrehajtó bizottság magától feloszlik, tagjai elszélednek, hogy a nép javára részt vegyenek a kultura munkájában.“ Hivja össze a czár a nemzetgyülést, mely teljesen szabad választás eredménye, s adja meg a sajtó, a szó, a gyülekezés s a választási programm legteljesebb szabadságát. „Ezzel meg van nevezve az az egyetlen eszköz, hogy Oroszország a békés és szabályos fejlődésnek visszaadassék. Ünnepélyesen kijelentjük hazánk és az egész világ előtt, hogy pártunk feltétlenül aláveti magát a nemzetgyülésnek, hogy jövőben nem engedi meg magának az ez által szentesitett kormány ellen erőszakosan működni. És most, felség, határozza el magát, öné e választás, s mi csak azt kérhetjük a sorstól, hogy szelleme és lelkiismerete azt a tanácsot sugallják önnek. mely Oroszország jólétével, önnek magának méltóságával s a haza iránti kötelességeivel megegyezik.“

AZÁRVIZ.

Szentesről ápr. 8 ikáról vészhirek érkeztek. Apr. 7 én éjjel — távirják — 12 órakor vészt jelző futár adta tudtára a vészbizottságnak, hogy a tiszai gátvonalon mintegy 30 ölnyi hosszuságban igen veszélyes gát-csuszamlás történt és pedig ott, a hol a gát másfél öl magas és ezen gátból csupán egy lábnyi ált ki az árból. Tudván azt a vész bizottság, hogy gátszakadás esetében a fekeitől megszabadult ár az épen közelében, irányában eső várost egészen keresztül seperné, dobszóval adta tudtára a megrémült lakosságnak a helyzetet, ne hogy a minden pillanatban bekövetkezhető vész esetére éj idején váratlanul lepessék meg. Most már este van és helyezetünk daczára az óriási erőfeszitésnek, még semmivel sem javult. Ezen csuszam feltartása holnap estére remélhető, ha addig szelek és eső nem fognak gátul szolgálni törekvésünknek. Ez esetben s főleg ha a csuszam nem minősül szakadássá, ez oldalról legalább egy időre mentve leszünk. Ily gátcsuszam eddig öt helyen fordult elő. A gyomai gátvonalról, honnan szintén fenyeget az árviz, szintén 200 méternyi csuszamról tudósitanak. Helyzetünk kétségbeejtő.

Az alföldi árvizről legujabban következő hireket olvassuk: Szentesen a csuszás megakadályozására a munka óriási erővel folyik, de ennek daczára a töltéstest a csuszásznál kitelé nyomul és kétséges, hogy fentartható lesz-e? az éjjel ujabb csuszások támadtak, a küzdelem az egész vonalon nagy. A Gyoma felől fenyegető viz fentartása czéljából a város határának több pontján munkába vett gátépitéstől a katonaság épen ugy, mint a közerő a tiszai gátra rendeltetett. Ezen kinosan aggasztó pillanatok között lázasan folyik a munka a körtöltésen, s ha még két nap nem éri Szentest katasztrófa, akkor a körtöltések ki lesznek épitve, melynek segitségével a védelem biztositott lesz.

Ma reggel a viznek apr. 10 este 7 óráig való állásáról következő tudósitást vettük. A külső vonalon a válság beállott; töltések átázva. Vesszős tarthatatlan. Ha átszakad a külső töltés az ár a körtöltés alá jön. Vesszősre összpontositattik az összes munkaerő. Délután 200 munkás az itteni összes helyőrség és a közerő kirendeltetett.

A mindszent-apátfalvai vonalon a végső küzdelem tart.

Porgány szintén tarthatatlanná vált a roppant gát csuszamlások következtében. E helyt ezer katona és 500 munkás dolgozik; sorsa azonban csak órák kérdése. Vesszőshöz kirendelt erőn kivül Temesvárról is katonaság jön.

Áradás reggel óta 3 centiméter. Esik. Éjjelre katastrófa várható, legvalószinübben Porgánynál a tulsó oldalon ekkor elöntetik: Apátfalva, Mindszent, Szegvár, Derekegyháza, H.M.-Vásárhely, Makó, Földeák, vagy az innenső oldalon ez esetben viz alá kerül: Algyő, Tápé és Dorozsma. Félő, hogy a katastrófa mindkét oldalon áll be.

H.-M.-Vásárhely, apr. 9-ikéről távirják: Folytonos esős idő, töltéscsuszások és áradás katasztrófával fenyegetnek. Védekezés megfeszitett erővel történik közerővel, naponta hatszáz, nyolczszáz ember megy külön vonattal a tiszai gátakra.

Katonai utászok 120 fizetett kubikosok, ezernél többen dolgoznak. Ma este ismét 150 főnyi katonaság érkezett, kiküldetnek a gátakra. Városi pénztár üres, 40,000 forintért a pénzügyminiszter megkerestetett. Honvédelmi miniszteriumtól pontonoknak pionirokkal készletben tartása kéretett. A körtöltés kapui elzárattak. Még bizunk a vizvészbizottság erélyes működésében. Hármas szakadás hire megczáltoltatott. Szentesről most csuszamlás jeleztetett.

Az erdélyi gazdasági egylet közgyülése.

A gyülést Tisza László nyitotta meg.

Megnyitó beszédében meleg hangon üdvözli a tagokat és örömét fejezi ki, hogy a gyülésen olyan nagy számban jelentek meg. Megható szavakban emlékezik meg az egylet elhunyt derék tagjaról: gr. Béldi Ferencz, gr. Kálnoky Pál és Brassai Kronstädter Józsetről, kiknek helye sokáig pótolhatlan lesz.

Kiemelve az egylet mult évi működésének főbb pontjait, melyeket az alább közölt titkári jelentés részletesen előad, — áttér a jelen eseményekre. Reményét fejezi ki, hogy az utóbbi időben előfordult kellemetlenségek, melyek kölcsönös félreértés szüleményei voltak, elenyésztek már, s hogy ez ügy azzá vált, a mi vala eredetileg is, t. i. tisztán egyéni ügygyé. És ezzel kapcsolatban felhivja a közgyülést, mondja ki egyhangulag, hogy a napirenden 3-ik pont alatt kitüzött alelnökválasztás felesleges, s mint ilyent, ajánlja a napirendről egyszerüen kihagyni. Hosszasan tartó éljenzések után felszólalt báró Bánffy Albert. Ő volt az első, ki, midőn az ügyről tudomást szerzett, azt ajánlta, hogy az egész ügy egészen félretétessék.

Minthogy az események folytán kiderült, hogy a kormánynak azon egyéni nyilatkozatokról tudomása nincs, és minthogy a gazdasági egylet a tisztelt alelnök ur páratlan tevékenysége és buzgóságának köszönheti gyarapodását és virágzását, elvárja, hogy a gyülés lemondását egyhangulag nem fogadja el. Általános helyeslések után az elnök kimondja, hogy a lemondás nem fogadtatik el.

Alelnök Szabó József rövid ellenmondás után viharos éljenek közt jelenti ki, hogy a megtisztelő kivánatra állását megtartja.

A titkári jelentés felolvasása után következik a pénztárvizsgáló bizottság jelentése. A számadásokat a legnagyobb rendben találta, s kéri, hogy az egyleti pénztárnok mentessék fel a nyilvános számadás alól és javaslatba hozza, hogy a titkár mellé egy 30 frt napidijas segéd adassék.

Gyarmathy Miklós ajánlja, hogy a pénztárvizsgáló bizottság ne vonjon jelentésébe inditványokat. A költségvetésnél Szabó József alelnök helyén levőnek találja inditványozni, hogy az aranyjáradék-papirokat eladják és helyette másokat irjanak alá. Hosszas vita után elnök kéri a közgyülést, hogy csupán elvileg fogadja el az inditványt és hatalmazza fel a választmányt, hogy ha ezt czélszerünek látja, megtehesse. A napidijas titkári segéd ellen Szevtgyörgyi Lajos tag irásban indokolt kifogást ad be, mely báró Apor kivánságára felolvastatott, de ezen egyhangot kivéve, a közgyülés elfogadja a napidijast és a pénztárnokot a számadás alól felmenti.

A választmány inditványára idősb Bodor Pál, Gregoire Nelis, dr. Lucas Ede és Bereczki Mátét tiszteletbeli tagokká választotta.

Az egylet a hazai gazdasági egylet országos szövetségébe nem lép be, miután a külegyletek csupán csak egy szavazattal birnak és a belépés általában semmi előnyt nem nyujtana. Alelnök inditványozza, hogy a postadijak elengedéséért ujabban folyamodjék az egylet, a tantárlat érdekében a jövő közgyülésig egy sorsjátéktervezetet készitsen, és hogy a bikatelepre kérje el a kolozsi állami uradalmat a földmivelési ministenium utján, hol azután csakis erdélyi bikák és tehenekből állittassék fel a törzsgulya. Ezeket egyhangulag elfogadva, miután több inditvány nem volt, elnök pár szóban örömét fejezi ki, hogy a gyülés kezdetén jelentkezett felhő vihar nélkül elmult, a derék alelnököt továbbra is székén tisztelheti, a hallgatóság éljenzései közt az ülést bezárja.

Tisztelt közgyülés!

Midőn az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmánya közelebbi működéséről a tisztelt közgyülésnek jelentést tesz, mindenekelőtt beléletünk adataiból kötelességszerüen megemlitjük, hogy az elmult évben egy rendes közgyülést (márczius 21-én) és 13 választmányi ülést tartottunk, melyeken összesen 346 jegyzőkönyvi határozatot hoztunk. A titkári ügyforgalom élénkségének bebizonyitására felhozzuk, hogy 187 frt 3 krt adtunk ki postabér czimén.

Az egyleti titkár junius, julius és augusztus hónapokra szabadságolva lévén, helyét ezalatt minden dij nélkül és a legnagyobb megelégedésre egyleti pénztárnok tekintetes dr. Hintz György ur töltötte be

A szakirodalom pártolására főleg a hazai és jelesebb külföldi szaklapok előfizetése által törekedtünk, e czimen taval mintegy 300 frt. ment fel. Daczára annak, hogy közel 40 lap áll a titkári irodában az érdeklődők rendelkezésére, most sem hallgathatjuk el a már hagyományossá vált panaszt, hogy egyletünk tagjai közül vajmi kevesen veszik ezen olvasmányt igénybe.

A párisi kiállitáson elnyert bronce érmek és dicsérő oklevelek csak mult évi május hóban érkezvén kezünkhez, igazgató választmányunk nem találta indokolhatónak, hogy ily későre, két év mulva ünnepélyes kiosztást rendezzen, hanem megelégedett azzal, hogy az illetőknek kitüntetéseiket lehető rövid uton kézbesitette.

Bár a halál a mult évben számra nézve nem sok tagot ragadott ki közülünk, fájdalmunk mégis őszinte és nagy, mert legjelesebb, legtiszteletreméltóbb veteránjaink között pusztitott. Elvesztettük ugyanis tiszteletbeli tagjaink közül Brassai Kronstädter Józsefet, alapitóink közül pedig gróf Béldy Ferenczet, gróf Kálnoky Pált, az évdijas tagok közül Máthé Károlyt.

E szomoru veszteséggel szemben örömmel jelenthetjük, hogy 4 tisztelt hazánkfia lépett az évdijas tagok sorába u. m. dr. Réthy Mór, gróf Haller János, Himmelstein József, ugy hogy jelenleg 188 alapitó (csak az élőket véve fel) és 99 évdijas tagot számlál egyletünk.

Az „Assicurazioni generali“ biztositó társaság kedvezményi szerződését, melyet igen mérsékelt árak mellett egyletünkkel kötött, aránylag még mindig kevés tagtársunk veszi igénybe, mert a biztositási eszme még ma sem foglalta el nálunk az őt megillető tért. Ugy halljuk különben, hogy a társulat a beálló jégidényre rendkivüli kedvezményeket fog nyujtani és ez által is a kitüzött czélt, a biztositások általánositását és azoknak jutányosabbá tételét megközeliteni.

Egyleti köztelkünkről röviden csak annyit jelentünk, hogy annak uj berendezése befejezéséhez közelit, a mennyiben már öt tábla van a nyolczas turnusból beállitva. Igaz, hogy a jelen tavaszi leltározás szerint itt számos hiány van, a mennyiben egyik-másik táblában 30—50% lesz a meg nem fogamzás miatt utánpótolandó; igaz, hogy őszi baraczk-készletünk az elmult télen majdnem egészen elfagyott, de mindezek szorgalmas munka által kipótolhatók és ha valami rendkivül kedvezőtlen körülmény elő nem áll, talán már 1882. tavaszán, de legkésőbb őszén a csemete-eladás az uj táblákból megkezdhető lesz. Az elmult 1880-ik évben a kiadási előirányzat 184 frttal lett tulhaladva, de miután a bevétel is majd egy akkora többletet adott, a költségvetési előirányzat csak nehány forinttal van tulhaladva. Részint az átalakitás nehézségei, részint a csemeték utáni gyenge kereslet okozták azt, hogy ezen bevételnek csak egy harmad része esik gyümölcsfaeladásra, a mi pedig köztelkünknek főczélja; a többi tetemes összegekhez a szőlő és gyümölcstermés, de leginkább a takarmányrépa és törökbuza járult. Hogy ez nem egészséges viszony, az könnyen belátható s ugyanazért ugy a kertészeti szakosztály mint az egyleti elnökség tőlük telhetőleg törekesznek azon, hogy a forgalom fősulyát a nemes csemete termelésre fektetve, a köztelek magát saját erején fentartsa, vagy e feladatát legfeljebb csekély pótlással folytathassa.

(Folyt. köv.)

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. április 10.

Helyi hirek.

— Lapunk előfizetőit tisztelettel kérjük, hogy a jövő évnegyedre előfizetéseiket idején megujitani szi-veskedjenek.

— **Ő Felsége parancsára!** Egyik helybeli polgár fia halt meg s a temetés ünnepélyességének okán a katona zenekarért kérelmezett a bánatos család egy kereskedő tagja. Hiában fordult e végett ugy az erdélyi parancsnoksághoz, mint a helyi katonai igazgatóságok-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

hoz, hiában a hadügyminiszteriumhoz — mig végre azon merész gondolatra adta fejét, hogy a legfelsőbb helyen kopogtat. Táviratozott ő felségének és a magyar király, ki hadserege és a polgárság közötti békét óhajtja, ennek bizonyságául legfelsőbb parancscsal még ugyanazon órában elrendelte, hogy a zenekar a temetésen megjelenjék . . . és hónapok óta ez volt az első polgári temetés Kolozsvártt — katona-zenekarral.

— **A főkapitányi** választást illető közgyülések husvét utáni szerdán és pénteken lesznek. E hó 20-dikán a rendkivüli, a kandidáló bizottság ügyében határoz, f. hó 22-én pedig a rendes közgyülés magát a választást fogja megejteni.

— **Gazdáink** már-már desperálnak s méltán, a folyton tartó eső miatt semmi tavaszi munkát végezni nem tudván. A Királyhágón tulról azonban már általános derülést jelentenek a hivatalos tudósitások s bár az erdélyi részek hét időjelző állomása még mind csak esőről tud, mindazonáltal remélhető, hogy a derült idő nálunk sem soká késik már, a mint a meteorologiai jelzések igérik is, s a mint a gyorsan alászállt légmérő valószinüvé is teszi.

— **A kolozsvári** polgári lövészegylet évi rendes közgyülését 1881. aprilis 24-én vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg a városház tanácstermében, a melyre a részjegybirtosok tisztelettel meghivatnak. Tárgyak: 1. Elnöki megnyitó beszéd, 2. az igazatóválasztmány évi jelentésének felolvasása, 3. a pénztárvizsgáló bizottság jelentése a mult évi pénztár állásáról s ezzel kapcsolatosan a jövő évi költségvetés megállapitása, 4. a tisztviselők és 15 kilépő igazgatóválasztmányi tag helyébe uj tagok megválasztása. 5 inditványok tárgyalása. A kolozsvári polgári lövészegylet igazgató választmányának 1881. év aprilis 9-én tartott üléséből. Kolozsvártt, 1881. aprilis 10-én. Korbuly Bogdán, egyleti elnök. Nyárádi Lajos, egyleti titkár.

— **A zene-conzervatorium** tegnap tartá meg ez idényben utolsó házi hangversenyét, mely minden tekintetben szépen sikerült. A rosz idő daczára nagy közönség hallgatta végig az ügyesen összeállitott s jól exekvált müsorozatot. Thumser ur soloja altklarineton (Beethowen Friol Adagio) és Rubenstein trioja Vizi k. a., Dobokay és Nagy urak által előadva részesültek legnagyobb tetszésben.

— **Demjén** könyvárus kirakatában ki van téve egyetemünk hódoló feliratának külső diszes táblázata, melyet ő Fensége a trónörökös menyekzője alkalmára készittetett. Cserny Antal helybeli könyvkötő és diszműiparos műhelyében. A munka mesteri kezekre vall és készitőjének becsületére válik.

— **Értesités**. Az erdélyi gazdasági egylet titkári irodája ezentul délelőtt 9—12-ig és délután 3—6 óráig tartja hivatalos óráit; vasár- és ünnepnapokon délután az iroda zárva marad.

— **Hirtelen halál**. Jakab Mihály izraelita kiskereskedő, nagyutcza 56. sz. f. hó 9-ére virradólag hirtelen meghalt. Valószinü, hogy ön mérgezés következtében. Az előtt való este még társaság volt nála s ő komoran beszélgetett nehéz háztartásról, hogy a háztulajdonos a házbért ismét fölcsigázta. Négy kis neveletlen árvát és özvegyet hagyott maga után. Hulláját orvosrendőri bonczolás végett a Karolina-kórházba szállittották. — Ugyancsak tegnap Csengő Károly csizmadiamester sztentegyház utca. 6. sz. lakásán hirtelen meghalt. A városi halottvizsgáló orvos véleménye szerint itt is valószinüleg önmérgezési eset forog fenn. A hulla a kórházba szállittatott.

— **Meggyult**. Réti Zsuzsa gyümölcsárus kofának a mint a szenesfazék felett melengetőzött, ruhája véletlenül meggyult és lángot vetett. Szerencsére a Széchenyi-téren történt, hol a közellevő kut vizével eloltották, mielőtt, az illető ijedtségét leszámitva, nagyobb szerencsétlenség történt volna.

— **Betöréses lopás**. Szénutczában egy pinczébe ismeretlen tettesek szombaton éjjel betörtek és nagyobb mennyiségü zsirt loptak el. A tetteseket nyomozza rendőrségünk; de . . . stb.

— **Az „erdélyrészi okszerű méhészegylet“** a kitüzött napon ápril 10-én d. u. 3 órakor — elég szép érdeklődés mellett — tartotta meg rendes alakuló közgyülését. A gyülést br. Bánffi Dániel elnök ur ő excellentiája Budapesten időzése esetén Voith Gergely buzgó igazg. alelnök nyitotta meg s vezette rövid ugyan, de az ügyet melegeni érintő beszéddel, ecsetelvén a méhészet áldásos voltát. Aztán a titkár, miután följelentésében az „egylet“ alig 4 havi tartalmas müködésének főbb mozzanatait, kiemelvén főkép azon részletet, mely szerint ideiglenes elnökségnek nehány téli estélyen, az igazg. alelnök lakásán sikerült a méhkaptárok legiójából a legczélszerübb átmeneti mézelő s tenyész „méhlakokat“ kiszemelni, a melyekből minták is szereztettek, hogy azok szerint a kivánt mennyiség ugy helyi, mint vidéki szükségletre megkészittethessék. A jelentés szerint a tagok száma, már egy pár hiján száz, 20 frt alapitványi, 2 trt rendes s 1 frt pártolói illetmény közül 400 frt összeggel. A titkári jelentés után a választásra kerülvén a sor, közfelkiáltással elnökké br. Bánffi Dániel ő excellentiája, alelnökké Tulogdi Sámuel, igazgató alelnökké Voith Gergely, főtitkárrá Szentgyörgyi Lajos, altitkárrá Blau József, pénztárnokká Csiki János József választattak, mint a kik ideiglenes tisztségök alatt teljesen érdemesitették magukat a beléjök helyezett közbizalomra. Az igazg. választmányi tagok pedig szintén közfelkiáltással következőkép választattak: 12 helybeli: Bak Lajos, Bartha Miklós, Benkő Mihály, Gamauf Vilmos, Gebhárd Döme, Gombos Gergely, id. Hutter Sámuel, Nagy Dániel, Magyari Mihály, Tamási János, Veress Ferencz, Pánkóczki Ferencz. 12 vidéki: Balla Pál, br. Bánffi Ernő, gróf Eszterházi Miguel, Gajzágó Tivadar, Hajós János, gróf Lornis Viktor, Pál Mihály, Pap Mihály, Rozenberger Mátyás, Simon Albert, Szalma György ref. lelkész, Vélics Károly. Ezután olvastatott Kriesch János, müegyetemi tanár, mint az országos méhészegylet elnöke és méhészeti lapok nagy érdemü szerkesztője üdvözlő távirata. S a Délmagyarországi életrevaló méhészegylet titkára Grand Miklós szerencsét kivánó levele vétetik kedves tudomásul. Aztán tőtitkár azon köztetszésben részesült inditványa fogadtatott el, miszerint a Miniszter ur ő nagyméltóságától egy méhszin (Pavillon) fölállitása czéljából más ily természetü egyletek példájára, kérnek 600 frt s egy méhészeti vándortanács honorálhatása szempontjából évi 200 forint. A jegyzőkönyv hitelesitésére Gebhárd Döme és Benkő Mihály tagtársunkat kérte fel az elnök, mely után meleg szavakkal ismételten buzgó pártolásába ajánlva a tagoknak az egylet ügyét, a gyülést befejezettnek nyilvánitja. Legyen áldás a szép reményre jogositó egyleten!

— **Hogy lopják a bundát?** Egy gy.-fehérvári ismerősünk beszélte a következő mulatságos történetet: A napokban a nagy fogadóban egy asztal mellett arról folyt a szó, hogy maság egész iparággá nőtte ki magát a bunda- és kabátlopás. A társaság egy öreg tagja a tulajdonosok ügyetlenségét okolta. „Miért nem vigyáznak jobban a sajátjukra. Szeretném én látni — tette hozzá nagy magabiztában, — ki lopná el az én bundámat? Szeme legyen az embernek.“ Folyt a beszéd, miközben a szomszéd asztaltól egy jó képü, vidám fiatal ember állt fel s mosolyogva lépett a fogashoz, hol a bundák függtek s a bölcselkedő öreg ur nagy farkasbundáját leakasztva, tréfásan szólott: — „Hogy?... hát igy lopják a bundát, tisztelt uram!...“ Ugy hajadon fővel nevetve ment az ajtó felé s kilépett azon. Kaczagtuk mindnyájan... A mint azonban a perczek teltek, mind jobban nyultak az asztaltársaság körülülőinek t. cz. arczai, mivelhogy a tréfás fiatal ember nem tért hamarosan vissza. Az öreg ur nyughatatlankodni hezdett. A bunda belső zsebébe, állitása szerint, 500 forint vala bevarrva. Majd a fiatal ember keresésére indultak. Üthették már akkor a nyomát. Az ügyes tolvaj tul volt árkonbokron.

Hazai hirek.

— **Ihász ezredes meghalt**. A délután folyamában vettük a szomoru tudósitást, hogy Kossuth hü társa, szabadságharczunk egyik kimagasló alakja, a mi időnk Mikes Kelemenje, ki jóban, roszban együtt küzdött, együtt bolyongott, majd idegen földön együtt töltött napot-nap után szabadságharczunk lelkével, vezetőjével Kossuthtal — tegnap rövid szenvedés után Collegnoban meghalt. Legyen könnyü fölötte az idegen föld halálában, melyen nehéz volt élnie!

— **A hunyadmegyei** történelmi és régészeti társulat, mint Dévaról irják: Apr. havi ülésén dr. Solyom Fekete Ferencz társulati alelnök Nagy Sándor irott kronikája alapján érdekes képet adott Hunyadmegye mult századi közállapotairól. A folyvást tartó esőzés a Marost és melléktolyóit is áradásban tartja. MarosIllyét körülvette a viz s hetenként egyebütt is sokat szenvednek. Legnagyobb kár ránk a mezei munkák fenakadása s gazdáink csüggedten néznek a jövő elébe.

— **Árviz**. A tartós esőzés folytán a Reissbach kiáradt és Kis-Csürfelé a réteket elöntötte. Hasonló képen Szent-Erzsébeten alól Bongárd felé a Cibin folyó is kiöntött.

— **Vérfürdő**. Nem valami gyilkos mészárlásról van szó, hanem a vérköpölyözéssel a barsmegyei szklenói fürdőben üzött azon nagy mérvü, ezen fürdő felvirágzását undoritó voltánál fogva akadályozó s a legszigorabb ellenőrzéssel daczoló visszaélésről. Ugyanis a nevezett fürdőben vérköpülyözést használt az 1880. évi fürdő idény alatt 1840 egyén és pedig 4—12-szer, a miből átlagosan egy-egyénre 8 köpölyözés jut. 14.720 véres köpülyözüs után 30 grammjával, egyenkint 240 gramm vérveszteséget számitva, 1840 egyénből 443.600 gramm azaz 4 métermázsa és 43 kilogramm és 600 gramm vér csapoltatott. Ezen valóságos vérontó műhelyre Barsmegye közigazgatási bizottsága felhivta a kormány figyelmét.

— **Vásárengedély**. A hunyadmegyei MarosIllyén e hó 6-ára esett országos vásár a kereskedelmi miniszter engedélye folytán e hó 18-án fog megtartatni.

— **A trónörökös** esküvője. A bécsi hivatalos lap ma közli a trónörökös esküvőjének programmját, melyből kiemeljük a következőket: Május 5-én Salzburgban a belga királyi pár megérkezése, fogadtatás, éji zene, kivilágitás; 6-án megérkezés Bécsbe és Schönbrunnba, fogadtatás, diszebéd, stb. 7-én a belga király audienciája, nagybál az osztrákcsászári lakban; 8-án a fiatal pár fogadja a szerencsekivánatokat Schönbrunnban, este népünnep; 9-én az ara bevonulása a császári lakba, este kivilágitás; 10 én az esküvő d. e. 11 órakor az augusztinus templomban, a fiatal pár kivonulása Laxenburgba; 18. érkezés d. u. 4 órakor Budapestre és 23-áig Budapesten tartózkodás. A trónörökös mennyegzője alkalmából a magyar irók és müvészek öt tagu küldöttsége fog tisztelegni a budai palotában a trónörökös párnál. A küldöttség tagjai: Jókai Mór elnök, Feleki Miklós, Urváry Lajos, Molnár Antal és Odry Lehel. Jókai mondja a beszédet s ez alkalommal egy maga által szerkesztett üdvözlő föliratot is fog átnyujtani az irók és müvészek társasága nevében. — Bécs városa május 9. fog kivilágittatni. — A salzburgi, linzi és szentpölteni pályaudvarokat, hol az arát és szüleit szállitó vonat meg fog állapodni, rendkivüli pompával fogják feldisziteni. Itt megemlitjük, hogy egy Horschetzky Károly nevü ur a trónörökös eljegyzésére alkalmi szinművet irt, melyet a fiatal pár itt időzése alkalmával a városligeti arenában (természetesen németül) elő is fog adatni, hacsak hatóságilag be nem tiltják.

Vegyes hirek.

— **A belga** királyné, mint feltaláló. Henriette királyné ifju korából beszélik a következő epizódot. Az ötvenes évek elején egy látszerész gyakran megfordult a királyné atyja, József főherczeg házánál. Egy izben a főherczeg leánya felszólitotta a látszerészt, hogy segitsen neki egy találmánya elkészitésében. A főherczegnő ugyanis rövidlátó volt, s főleg lovaglás alkalmával érezte ezt, ugy annyira, hogy e kedvteléséről már majdnem le kellett mondania. Pápaszemet viselni nem akart, a csiptető lovaglás alkalmával minduntalan leesett, ő tehát kigondolt valamit, a mit a látszerész volt elkészitendő. E találmány egy lovagostor volt, melynek nyelében egy lorgnette volt elhelyezve, és pedig ugy, hogy egy rugó megnyomására ugrott ki a nyélből. Az ostor elkészült s a belga királyné még most is használja a „meghosszabitott lorgnettet.“

— **Az árviz** nemcsak nálunk ejt számos vidéket aggodalomba, de nagy mértékben pusztit Spanyolországban is. Sevilla környékét 50 kilóméternyire ellepte az ár, s a város fele már oly mély viz alatt áll, hogy csak csolnakokon lehetséges a közlekedés. Számos házból kiköltözködtek, mert félnek összedőlésüktől, sokan még a városból is elmenekülnek, mert a fenyegető éhségtől rettegnek. A közmunkák miniszterre 40,000 frankot küldött a sevillaiaknak, és kellő munkaerőt a védekezésre, Sevillának már 30,000 lakója küzd a legnagyobb nyomorral. A vetés mindenütt tönkre van téve Badajoz, Granada, Almeria, Murcia, Huelva és Cordova tájékán. Sevilla és Cordova között, továbbá Cadix, Xeres és Huelvánál a vasuti közlehedés megszakadt. Sevillában a gázgyár is viz alatt van, s az éjek veszedelmét rémessé teszi a város mély sötétsége: a lakosok kárát 2 millió forintnál többre becsülik. Az elárasztott környékek képviselői gyüjtést inditottak, mely azonban elenyészőleg keveset eredményezett a nagy mérvben uralkodó szügséghez képest.

— **Bonaparte Péter** herczeg, szombaton este Versaillesben meghalt. A herczeg, ki 66 évet élt, a Bonaparte család azon tagja közé tartozott, kik mozgalmas életök s gyakran rossz hirü kalandjaik által beszéltettek legtöbbet magukról. Életének legsötétebb pontja Noir Viktor hirlapiró megölése, ki nála, mint párbajsegéd jelent meg. Az elhunyt 1815. okt. 11-én született; unokaöcscse volt I. Napoleonnak s fia Bonaparte Luciennek. Ifjuságát Olaszországban töltő s 1831-ben részt vett a romaguai fölkelésben, azonban elfogták s hat hónapig ült Livornóban. Aztán Amerikába ment, s Uj-Granadában Ecuador ellen harczolt. 1834-ben visszatért Olaszországba, s két évvel később Rómában halalra itélték, mivel egy zsandártisztet agyon lőtt, ki őt, a lázadásban való részvétel gyanuja miatt el akarta fogni. Később felváltva Észak-Amerikában, Belgiumban és a jóniai szigeteken lakott, Belgiumból azonban 1838-ban kiutasitották, mivel Mazzinival Londonban levelezést folytatott. — 1848-ban Korszika szigetéről beválasztották a franczia nemzetgyülésbe; a kormány az afrikai hadseregbe zászlóaljparancsnoknak osztotta be. Midőn azonban Algirt engedelem nélkül elhagyta, és Párisba visszatért, rangjától megfosztatott. Az államcsiny után elismerték franczia herczegnek, de ő keveset érintkezett az udvarral, s 1869-ben elvette eddigi szeretőjét egy munkás leányát. Még élénk emlékezetünkben van, midőn Bonaparte Péter 1880. jan. 10-én autevili mezei lakában Noir Viktor hirlapirót, ki mint Pascal Grousset segédje jelent meg nála, revolverrel agyon lőtte. A touri állami törvényszék fölmentette ugyan a gyilkosság vádja alól, de az izgalom oly nagy volt a közönség közt, hogy Bonaparte Péter kénytelen volt Francziaországot elhagyni. A franczia-porosz háboruban rem vett részt. A háboru után meglehetős szorult viszonyok közé került, ugy hogy felesége kénytelennek látta magát a napoleoni firma alatt, minden igazhivő bonapartista megbotránkozására divatárus boltot nyitni. Bonaparte Péter egyik fia nemrég Blancuénak a monacoi játékbank tulajdonosának lányát vette nőül.

A „KELET“ magántáviratai.

Pétervár, ápril 10. A törvényszék ma reggel valamennyi vádlottat kötél általi halálra itélte el.

Páris, ápril 10. Tuniszból táviró utján jelentik, hogy az olasz conzul folyvást buzditja a beyt a francziák ellen kifejtendő ellenállásra és arra birta őt, hogy felhivást intézzen ez ügyben a hatalmakhoz.

Athén, ápril 10. Komundurosz kormányelnök megigérte a követeknek, hogy hétfőn válaszolni fog az azonos jegyzékre. A mély benyomás, melyet a hatalmak egyhangu eljárása Athénben gyakorolt, semmi kétséget se hagy fenn a felett, hogy Görögország a hatalmak javaslatait el fogja fogadni. Komundurosz helyébe valószinüleg Delyannis fog lépni.

Pétervár, ápril 10. Az „Agence Russe“ azt irja: A császári kabinet tartózkodott attól, hogy oly irányban ragadja meg a kezdeményezést, melyet talán tévesen magyarázhatnának. Mindenütt élénk mozgalom keletkezik a szocziaisztikus összeesküvések elnyomására. Az a hir, hogy május hónapban a három császár össze fog jönni, alaptalan.

Belgrád april 10. A skupstina pénzügyi bizottsága megszavazta a kormány által a berlini és budapesti főkonzulátusok felállitására kért összeget. Az áthéni és római főkonzulátusok felállitását elhalasztották mig a pénzügyi viszonyok javulnak. A skupstinában előterjesztették a Belgiummal kötött kiszolgáltatási szerződést.

Szegedről ma délután következő táviratot vettük: A helyzet tegnap óta nem változott. A külső gátakon a küzdelem nagy s ha ezek elesnek, az ár közvetlen a vár alatt levő körtöltésekhez zudul. A közvetlen nagy veszélylyel most Apátfalva, Mindszent, Szegvár, Derekegyháza, H.-M.-Vásárhely, Makó, esetleg Algyő, Tápé és Dorosma vannak fenyegetve. Az idő felderülésének esetében a külső gát megmentéséhez minél nagyobb remények tüződnek. A közgyülés tegnap este a trónörökös mennyegzőjére hódoló küldöttséget választott. A város kapitányává Szluha Ágoston kiáltatott ki.

Béos, ápril 11. (Érkezett d. u. 4 órakor.) Tisza ministerelnök tegnap a külügyministerrel értekezett, ma a király által fogadtatott. Matlekovics államtitkár és Lipthay osztálytanácsos Berlinből ide érkeztek. Jelentést fognak tenni a szerződés eddigi tárgyalásairól. A közös ministeri értekezlet ma dönt a még fennálló különbözetek fölött. Magyarország és Ausztria nem térnek vissza Berlinbe a tariffa-szerződésre. Kilátás az állategészségügyi conventióra azonban nincs.

Páris, ápril 11. A tunisi bej hir szerint megtagadja részvételét a lázadók megfenyitésében; területén maga akar intézkedni, a törzseket 15,000-re becsülik. Olasz emissariusok az olasz hadsereg támogatását nyiltan igérik.

Mosztár, ápril 11. Würtemberg herczeg bucsuzásakor élénk tüntetéssel fogadtatott, melylyel kifejezést adott a nép iránta rokonszenvének.

London, ápril 11. Az angol kormány a tunisi kérdésben semlegesen fogja magát képviselni és közbenjárását akarja, hir szerint, felajánlani.

Holdmezővásárhelyről „Ellenőr“ jelenti, hogy a legroszabbra fordult a helyzet.

Collegno, apr. 10. Ihász ezredes, Kossuth hü társa, tegnap tüdőlobban meghalt.

Róma, apr. 10. Hirlik, hogy Sella bizatott meg kabinet alakitással.

Pètervár, apr. 10. A merénylet részvevői Zselyadow, Perowska, Kibalcsics, Riszakow, Helfmann és Mihajlaw a tegnapi végtárgyaláson kötél általi halálra itéltettek.

Páris, apr. 10. Tizenötezer ember mozgósittatott Algirba küldés czéljából lapok hadügyminister elmozditását követelik mozgositásnál tett rendetlenségek és eleség hiány miatt.

MAGYAR ORZÁGGYŰLÉS.

Budapest, ápril 11. A főrendiház mai ülésében tárgyalás alá vette a földadóról szóló törvény némely intézkedésének módositására vonatkozó törvényjavaslatot, a melynek csak 1 és 3—8 szakaszait fogadta el a többi érészét pedig Zichy Nándor gróf azon inditványának elfogadása következtében, hogy az adót csak kivetési eljárás befejezése és a reclamátiok elintézése után lehesen kivetni és beszedni, a hármas bizottsághoz utasitotta vissza uj szövegezés véget ez. után az ármentesitett kerületek adómentességéről szóló törvényjavaslat a bizottság módositványai szerént fogadtatott el.

A budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzéki

1881. év ápril. hó 11.

Ára 100 kilogramnak Budapesten.

Buza: Bánsági — frt. kr. Tiszavidék 13. frt. — kr. 13 frt 40 kr. Pestvidéki 12 frt 70 kr. 12 frt 85 kr. Fehérmegyei 12 frt 85 kr. 13 frt 25 kr. Bácskai — frt. — kr.

Magyar rozs 10 frt. 30 kr. 10 frt 60 kr. Takarmány 6 frt. 70 kr. 7 frt — kr.

Árpa: 7 frt 55 kr. 9 frt 75 kr. Maláta 7 frt 55 kr. 9 frt 75 kr.

Magyar zab: 6 frt 35 kr. 6 frt 65 kr. Bánsági — frt — kr.

Tengeri: 5 frt 95 kr. 6 frt — kr. másnemü — frt — kr. — frt — kr.

Repcze: káposzta bánsági — frt — kr. — frt — kr. — frt — kr.

Magyar köles: 5 frt 65 kr. 6 frt 10 kr.

Szokvány: buza tavaszra szállitandó 11 frt 30 kr. 11 frt 35 kr. Buza szept—októberre szállitandó 10 frt 35 kr. 10 frt 25 kr. rozs tavaszra szállitandó — frt — kr. — frt — kr. Tengeri májusra—junius ra 5 frt 85 kr. 5 frt 85 kr. Repcze káposzta aug.—szeptemberre szállitandó — frt — kr. — frt — kr. bánsági julius—agusztusra szállitandó — frt — kr. — frt — kr.

Szesz (nyers) 100 liter százalékként 30 frt $^1/_4$ kr 30 frt.

———

Sz. Pielle Corneliá asszonynak, a budapesti nemzeti szinház elsőrendü müvésznőjének 2-ik vendégjátéka.

NEMZETI SZINHÁZ.

Bérlet. 152. szám.

Kolozsvárt, ked, 1881. ápril. 12-én.

Ujbetanulással:

A HÁZASSÁG ÖRVÈNYEI.

Szinmű 5 felv. Irta: Fenillet Octave. Forditotta: Radnóthfáy Sámuel. (Rendező: B. Béla.)

Kezdete 7 órakor, vége 9 után.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLY.

NYILTTÉR.*)

Az időjárás

és annak hatása a légzőszervekre.

Általános elismert dolog, hogy minden betegségek között a légzőszervek betegségei leginkább el vannak terjedve az emberek közt. És különösen a zordabb évszakokban, mint az ősznek átmeneténél a télbe, tavaszszal nátha, köhögés, rekedtség, légzési nehézségek és a meghülések több esetei majdnem járványosan lépnek fel. Az ilyen, kezdetben könnyü és figyelemre sem méltatott betegségek elhanyagolás vagy pedig nem eléggé gondos kezelés által, makacs bántalmakká válnak, s a meglepett emberek nem igen hajlandók e tüneteknek mélyebb alapot tulajdonitani s azt gondos orvoslás alá venni.

E helyett a legtöbb esetben a közönséges gyógyszerekhez folyamodnak, (syrupok, labdacsok s többféle növényi theákhoz stb. stb.) a melyek igen sok esetben az által, hogy a lobos részekkel közvetlen érintkezésbe jönnek, némi muló gyógyhatással birnak, azonban vegytartalmuk által elég gyakran megzavarják, legfőképen tulságos czukortartalmuk folytán, az emésztést és ez által az egész szervezetet.

Legujabb időben a hurutos bántalmakat lobellenes kezelés mellett sikeresen gyógyitják és az orvosok tekintélyes száma ezen czélra kizárólagosan a „Voss féle hurutlabdacsokat“ egy ép oly ártalmatlan, mint meglepő gyorsan ható szert használja.

Dr. Schmidt szolgálaton kivüli törzsorvos, számos évi orvosi gyakorlatában szerzett tapasztalatai alapján, következő elismerő sorokkal ir e labdacsokról: „Az elért eredmények általában igen kedvezők. Könnyebb hurutok pár óra alatt megszüntek, nehezebb esetek rövid pár nap alatt; sőt makacs heveny tüdőhurutnál nehány napi használat után az összes tünetek könnyebbülése mutatkozott, és hosszabb használata még oly egyéneknél is, kik huzamosabb ideig szenvedtek idült tüdőhurutban, a Voss-féle hurutlabdacsok használata teljes javulást idézett elő. A labdacsoknak káros hatását az emésztésre egy esetben sem észleltem, sőt ellenkezőleg a legtöbb esetben a tüdő, illetőleg torokhurutokat állandóan kisérő gyomorhurut is teljesen megszünt. Ezen tapasztalataim alapján a labdacsokat mindennemü hurutoknál s különösen azoknak kezdetén igen melegen ajánlhatom.

A Voss W. által majna melletti Frankfurtba készitett hurut labdacsok pléh dobozban védjegygyel és veres papirszelettel bevont zárva 50 krért minden gyógytárban kapható. Kolozsvártt Sziki Miklós gyógyszerésznél. Megrendeléseknél kérünk arra figyelni, nehogy más labdacsokkal összetévesztessenek.

———

*) E rovat alatt mejelenő czikkekért semmi felelősséget sem vállal. Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Magyar kir. államvasutak menetrendje.

(Keleti vonal.)

Érvényes 1880. évi september hó 10-étől.

Nagyvárad—predeali irány.

Állomások		Gyors-vonat 2. sz. óra	Gyors-vonat 2. sz. percz	Személy-vonat 4. sz. óra	Személy-vonat 4. sz. percz	Teher-vonat 42. sz. óra	Teher-vonat 42. sz. percz
Budapest	Elind.	10	05	6	55	6	05
Czegléd	„	11	33	10	20	9	15
Püspök-Ladány	„	1	51	2	22	1	56
Nagyvárad (Vendéglő)	Erk.	3	16	4	30	5	25
Nagy-Várad	Elind.	3	21	5	10	6	30
Várad-Velencze	„	—	—	5	19	6	43
Fugyi-Vásárhely	„	—	—	5	30	7	05
Mező-Telegd	„	3	52	5	52	8	00
Elesd	„	—	—	6	10	9	03
Rév	„	4	27	6	34	10	00
Csucsa (Vendéglő)	„	5	24	7	38	12	20
Bánffy-Hunyad	„	5	57	8	15	2	00
Sztána	„	—	—	8	36	2	34
Egeres	„	—	—	9	00	3	20
Magyar-Gorbó	„	—	—	9	14	3	42
Magyar-Nádas	„	—	—	9	30	4	20
Kolozsvár (Vendéglő)	Erkez.	7	04	9	50	4	52
Kolozsvár	Elind.	7	14	10	14	5	20
Apahida	„	—	—	10	36	6	00
Kolozs-Kara	„	—	—	10	47	6	18
Virágosvölgy	„	—	—	11	28	7	26
Gyéres	„	8	26	12	04	8	49
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erkez.	8	47	12	38	9	41
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	50	12	48	9	30
Maros-Ujvár	„	—	—	12	56	9	42
Felvincz	„	—	—	1	03	10	00
Nagy-Enyed	„	9	16	1	27	11	00
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Erkez.	9	32	1	47	11	35
Tövis (Vendéglő)	Elind.	9	39	2	07	12	34

Állomások		Gyors-vonat 2. sz. óra	Gyors-vonat 2. sz. percz	Személy-vonat 4. sz. óra	Személy-vonat 4. sz. percz	Teher-vonat 42. sz. óra	Teher-vonat 42. sz. percz
Karácsonfalva	„	—	—	2	35	1	28
Balázsfalva	„	10	08	2	50	2	01
Hosszu-Aszó	„	—	—	3	07	2	28
Mikeszásza	„	—	—	3	23	2	59
Kapus (Elágazás Nagy Szeben felé)	Erkez.	10	41	3	41	3	28
Kapus (Vendéglő)	Elind.	10	48	3	51	3	52
Medgyes	„	11	02	4	11	4	37
Eczel	„	—	—	4	30	5	08
Erzsébetváros	„	11	24	4	44	6	00
Dános	„	—	—	5	04	6	39
Segesvár (Vendéglő)	Erkez.	11	51	5	22	7	09
Segesvár	Elind.	12	11	5	32		
Héjasfalva	„	12	26	5	50		
Erked	„	—	—	6	28		
Bene	„	—	—	6	50		
Kacza	„	—	—	7	11		
Homoród-Kőhalom	„	1	29	7	29		
Alsó-Rákos	„	—	—	7	56		
Agostonfalva	„	2	04	8	18		
Köpecz	„	—	—	8	26		
Apácza	„	2	24	8	51		
Mogyoros	„	—	—	9	04		
Földvár	„	2	44	9	23		
Botfalu	„	—	—	9	40		
Brassó	„	3	25	10	12		
Derestye Illétfalu	„	—	—	10	31		
Tömös	„	4	03	11	07		
Predeal	Erkez	4	28	11	39		
Bukarest	„	10	35	9	00		

Kocsárd—marosvásárhely

Állomások		Vegy. von. 112. sz. Minden nap óra	perc	Vegyes v. 116. sz. Minden nap óra	perc
Kocsárd (vend.)	Ind.	9	10	4	00
Kecze	„	9	46	4	36
Maros-Ludas	„	10	18	5	08
Maros-Bogát	„	10	29	5	19
Csapó-Radnóth	„	11	13	6	05
Nyárádtő	„	12	02	6	54
M.-Vásárhely	Érk.	12	26	7	18

Tövis—gyulafehérvár

Állomások.		Vegy. von. 212 sz. Minden nap óra	perc	Vegy. v. 214. sz. Minden nap óra	perc
Tövis (vendéglő)	Ind.	2	39	8	20
Gyulafehérvár (v.)	Érk.	3	11	9	10
Gyulafehérvár (v.)	Ind.	3	26	—	—
Arad	Érk.	11	50	—	—

Kapus—nagyszeben

Állomások.		Vegyes v. 312 sz. Minden nap óra	perc	Vegyes v. 316 sz. Minden nap óra	perc
Kapus (vendéglő)	„	11	10	4	25
Nagy-Selyk	„	11	49	5	02
Ladámos	„	12	34	5	45
Vizakna	„	1	14	6	23
Nagy-Szeben	Érk.	1	41	6	50

Jegyzet. A vastagabb keretbe nyomatott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig számitott éjjeli időt jelentik.

6 huzás. **Ingatlanokban biztositott** **6 huzás.**

3% Záloglevel-sorjegy

á 100 forint,

a cs. kir. szab. osztr. földhitelintézettől

évi 6 huzással, mindenkor

Főnyeremény 50,000 forint.

A legkétségtelenebb biztosságu nyereményi kilátást nyujtja, miután minden 100 frt névleges értékü kisorsolt záloglevéllel még egy jutalék-élvezeti szelvény is jár, a mely a kisorsolásig minden huzásban részt vesz és értéke már ma 30—35 frtra szabatik.

Ezen legelőnyösebb záloglevél-sorsjegyek, melyek eléggé nem ajánlhatók, egyuttal egyike a legolcsóbb sorsjegyeknek Osztrák-Magyarországban, mert egyetlen sorsjegy, mely agio-ráfizetés nélkül kapható és mindemellett biztossággal számithatni ezen rendkivül értékes papirnak értékemelkedésére. 135 5—5

Pontosan kiszámitva ezen sorsjegy

9 %-os kamatot hajt

miután az évi 6 igérvény értéke, darabját csak 1 frttal számitva, 6 frt, a kamat 3 frt, tehát 9 frt járulék áll elő.

Mi ezen sorsjegyeket pontosan, a hivatalos napi árfolyam szerint (most 100 frt) **adjuk, bérmentve járulék és költség nélkül, havi részlet fizetésre is.**

10 részletre à 10 frt =	100 frt,
egy utolsó részlet per	5 frt,
összesen tehát	105 frtért.

10 frtnyi részfizetéseknél a vevők kivánatára évi $4^1/_2$%-ért a sorsjegyeket letétbe tartom.

Igérvények a közelebbi huzáshoz 1881. évi április 15-én 1 frt és bélyeg.

NYITRAI ÉS TÁRSA

Budapest, Dorotya-utcza 6. sz.

3% A jutalék-kölcsöntörlesztések községek, testületek, nevelőintézetek, nyilvános felügyelet alatt álló intézetek gyülmölcsöző alaptőkétül, továbbá letétpénzül és katonatiszti házassági óvadékul használhatók. (Alapszab. 86. §.) 3%

Kitüntetve 1880. Gráczban.

TEMESVÁRY MÓR

czipögyára.

Budapesten, király-utcza 1. szám, b. Orczy-féle ház.

Hölgyek számára:

Sétaczipő (divatos félczipő) legfinomabban kiállitva	frt 2.20
Regátta-czipő hevederrel legfinomabb lasting vagy bőrből legfinomabb alak	2.80
Eberlasting, czug-topán legfinomabb fajta	2.90
Bőr-czug-topán, 20 ctm. magas, erős dupla talppal	3.20

Urak számára:

Házi czipő finom bőrből	1.10
Fél czipő a nyári ivadra, legjobb zergebőrből erős talppal	3.60
Czugos topánok chagrin vagy zergebőrből legjobb fajta	3.60
Borjubőr topánok (vikszos) erős dupla talppal első minőségü	4.—
Kaldskid topán (keztyübőr) képzelhető legjobb minőségü	4.50
Chagrin v. vikszos bőrcsizmák magas szárral és dupla talppal	9.—

Megrendelések utánvét vagy az összeg beküldése mellett legjobban teljesittetnek. 173. 5—7

Kimeritő árjegyzékek ingyen.

A HUSVÉTI ÜNNEPEKRE.

Legfinomabb

HENGERLISZTEK,

Naponta friss bival vaj,

MÁK, MÉZ, DIÓ.

FINOM

CSEMEGE-BOROK.

Franczia és magyar pezsgők

nagy választékban,

LEGOLCSÓBBAN

Gergely Ferencznél,

(195) főtér 20. a „Török"-höz. 2—3

SZEMBEN A NÉPSZINHÁZZAL.

ORIENT nagy szálloda.

BUDAPESTEN.

Elegánsan bútorozott szobák 70 krajczártól feljebb.

Szállodám, mely Budapest legélénkebb és legnagyobb forgalmu helyén, azaz a kerepesi uton áll, megérdemli, miszerint a nagyérdemű utazó közönség pártolásának mar annál is inkább örvendhessen, mert az alanti szoba-árjegyzék szerint bátran állithatni: hogy **szállodám** — ámbár butorzata ép oly finom, mint a többi elsőrendü szállodáé — a fővárosban **legolcsóbb.** Legyen szabad a n. é. utazó közönség becses figyelmét arra is felhivnom, hogy szállodám mellett halad el minden irányban a lovonatu vaspálya, valamint minden társaskocsi. Végül pedig az uj lóversenytérhez szintén a kerepesi uton lesz a közlekedés ugy társaskocsik, mint magánfogatok részére.

Az oszt. és magy. államvaspálya indóházához a legközelebb

ÁRJEGYZÉK.

Első emelet:

1 finoman butorozott utczai szoba 2 ágygyal frt 2. —
1 „ „ „ „ 1 „ „ 1. 20

Második emelet:

1 finoman butorozott utczai szoba 2 ágggyal frt 1. 80
1 „ „ „ „ 1 „ „ 1. —

Harmadik emelet:

1 finoman butorozott utczai szoba 2 ágygyal frt 1. 60
1 „ „ „ „ 1 „ „ 1. —

Uvvari szobák a II. és III. emeleten **70 krtól 1 20 krig.**

Mély tisztelettel

Schlothauer Ferenczné, szálloda tulajdonosnő.

Napos szobák jutányosan számittatnak.

FELHIVÁS

4000 darab negyed Tiszavölgyi-sorsjegy előjegyzésére

1890-ig évenkint három huzás. Legközelebbi sorsolás folyó év május 15-én. Főnyeremény egy negyedsorsjegyre 25,000 frt, kamatozás 4% a névértéktől.

A magyar leszámitoló és pénzváltóbank Budapesten a nmgu m. kir. kereskedelmi miniszteriumnak a m. kir. pénzügyminiszteriummal egyetértőleg 1881 február 2-án 3445. **szám alatt** kelt beleegyező rendeletére való hivatkozás mellett

negyed Tiszavölgyi sorsjegyeket

bocsát ki, azaz negyed részjegyeket a Tisza és mellékfolyók szabályozása és Szeged város ujjáépitése czéljából 1880. évben kibocsátott 4%-os nyeremény kölcsönnek.

Ezen részjegyek feltételei alapján egy ily rôszjegynek vevője az abban megjelölt Tiszavölgyi sorsjegy egy negyed részére tulajdon jogotés ezáltal igényt szerez mindazon pénzösszegek egynegyedére, melyek az illető Tiszavölgyi sorsjegyre kamat és nyeremény fejében kifizetésre kerülnek.

Ezen összegek beszedését, az alólirott bank a részjegy-birtokosok számára költségmentesen eszközli, ugyanaz az eredeti sorsjegyet a részjegy birtokosok részére őrizetben tartja, az eredeti sorsjegy azonban a megfelelő-részjegy bemutatása mellett nála mindenkor megtekinthető és arról kibocsátott négy részjegy visszaadása ellenében bármikor átvehető.

A következő táblázaton eszközölt összehasonlitásból.

A következő táblázaton:

	Sorsjegy nem	Az évi huzások száma	A főnyeremények összege o. é.	Adólevonás a nyeremények kifizetésénél %-okban.	Kamatozó %-kal	Ez időszerinti árfolyam illetőleg vételára o. é.	
1	Windisch grätz	1	20.000	15	0	40.—	
2	Salm	2	(40.000) (20.000)	15	0	51.—	
3	Krakói	1	25.000	15	0	20.50	
4	Salzburgi	2	(15.000) (10.000)	15	0	22.50	
5	Insbrucki	1	15.000	15	0	25.	
6	Budai	1	20.000	$6^1/_4$	0	42.50	
7	Clary	1	25.000	15	0	42.	
8	Trieszti	1	10.000	15	4% 25 frt után	66.	
9	$^1/_4$ Tisza-völgyi	1890. évig 3	25 000	0	4% 25 frt után	30.	

mint: az évi huzások számát, a főnyeremény nagyságát, a nyeremények adómentességét, és a kamatozást illetőleg a **negyedTiszavölgyi sorsjegyek** javára oly nagymérvü előnyön mutatkoznak, hogy azoknak megvásárlása, kü önös tekintettel a nyujtott biztositékra, legjobban ajánlható.

Az alólirott bank ezennel előjegyzést nyit 4000 darab ily negyed Tiszavölgyi sorsjegyre 30 forintért számitva darabját.

Az előjegyzés tart f. é. 4-től 12-ig.

Az előjegyző tetszés szeriut átveheti az eredeti negyed sorsjegyet, lefizetve annak értékét rögtön, vagy pedig fizethet ideiglenes nyugta ellen előzetesen 10 frtot (minden kamatmegtérités nélkül) legkésöbb f. é. május 10-ig, a midőn azután annak az eredeti negyed sorsjegy kiadatik.

Megrendelések utánvétellel is teljesittetnek.

Magyar leszámitoló- és pénzváltó-bank

Dorottya-utcza 8. szám.

Vizgyógyászati jelentés.

A 17 év óta fennálló

kolozsvári vizgyógy-intézet

alólirt vezetése alatt dr. Szombathelyi József úr közreműködése mellett f. év május 1-ső napján a „Diána-fürdő" helyiségében ujolag megnyittatik.

GYÓGYESZKÖZÖK: 1. PRIESSNICZI VIZ-GYÓGYMÓD. 2. AZ EGYESITETT SCHROTH PRIESSNICZI GYÓGYMÓD. 3. ÁGYGŐZFÜRDŐK. 4. NAPFÜRDŐK.

Kolozsvártt, 1881. április hóban.

Vélis Simon,

természeti (viz) gyógyász, orvos, sebész, szülész és szemész. A „kolozsvári vizgyógyintézet" gyógyászati vezetője.

(198) 3—6 B. magyar u. 35. sz.

Nyomatott a „KELET" nyomdájában Kolozsvártt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.